

Bruxelles, den 30.9.2020
SWD(2020) 312 final

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

**Rapport om retsstatssituationen 2020
Landekapitlet om Cypern**

Ledsagedokument til

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Rapport om retsstatssituationen 2020
Retsstatssituationen i Den Europæiske Union**

{COM(2020) 580 final} - {SWD(2020) 300 final} - {SWD(2020) 301 final} -
{SWD(2020) 302 final} - {SWD(2020) 303 final} - {SWD(2020) 304 final} -
{SWD(2020) 305 final} - {SWD(2020) 306 final} - {SWD(2020) 307 final} -
{SWD(2020) 308 final} - {SWD(2020) 309 final} - {SWD(2020) 310 final} -
{SWD(2020) 311 final} - {SWD(2020) 313 final} - {SWD(2020) 314 final} -
{SWD(2020) 315 final} - {SWD(2020) 316 final} - {SWD(2020) 317 final} -
{SWD(2020) 318 final} - {SWD(2020) 319 final} - {SWD(2020) 320 final} -
{SWD(2020) 321 final} - {SWD(2020) 322 final} - {SWD(2020) 323 final} -
{SWD(2020) 324 final} - {SWD(2020) 325 final} - {SWD(2020) 326 final}

DA

DA

SAMMENDRAG

Det cypriotiske retssystem har gennemgået en række strukturelle ændringer og reformer siden 2019 for at løse store udfordringer med hensyn til dets effektivitet og kvalitet, navnlig hvad angår digitalisering. Retssager på det civil-, handels- og forvaltningsretlige område er fortsat meget langvarige. Reformerne omfatter oprettelse af nye specialretter, omstrukturering af domstolene, oprettelse af en skole for dommere, revision af den borgerlige retsplejes regler og foranstaltninger til håndtering af eftersløbet af sager. Der er også planlagt en reform, som går ud på at oprette en øverste forfatningsdomstol (*Supreme Constitutional Court*) og en domstol i første instans (*High Court*). Mange af disse reformer drøftes stadig eller er forsinkede. Lovkontoret (*Law Office*) er ved at blive gennemgået med henblik på at øge dets kapacitet, herunder adskillelse af funktioner og ansættelsesprocedurer.

Cypern har gjort visse fremskridt med hensyn til håndtering og efterforskning af korruption, herunder i højt profilerede sager. Der arbejdes stadig på at udarbejde en central lovgivning om forebyggelse af korruption. Lobbyvirksomhed og beskyttelse af whistleblowere er fortsat ikke reguleret ved lov, og der er endnu ikke oprettet en uafhængig myndighed til bekæmpelse af korruption. Der findes regler for indberetning af aktiver, men den eksisterende ordning kan styrkes yderligere ved at forbedre effektiviteten af overvågningen af indberetningerne af aktiver. Der findes adfærdskodekser for medlemmerne af regeringen samt offentlige embedsmænd og anklagere, men der findes ingen tilsvarende bestemmelser for medlemmerne af repræsentanternes hus.

I Cypern er ytringsfriheden og retten til adgang til oplysninger juridisk og formelt beskyttet i Republikken Cyperns forfatning. Sekundær lovgivning beskytter udtrykkeligt journalisters ret til at beskytte deres kilder og fremmer mediepluralisme inden for radio- og tv-sektoren. Der er imidlertid blevet rejst tvivl om medietilsynsmyndighedens uafhængighed (f.eks. vedrørende ansættelsesprocedurer). Et andet spørgsmål, der giver anledning til bekymring, er, at der ikke findes nogen rammer, der sikrer gennemsigtighed med hensyn til ejerskab inden for den trykte presse og de digitale medier, hvilket gør det vanskeligt at identificere og kontrollere de egentlige ejere eller krydsejerskab inden for disse sektorer.

Systemet med demokratisk kontrol og balance i Cypern omfatter en høringsproces som led i et projekt om bedre regulering samt en efterfølgende gennemgang af forfatningsmæssigheden. Denne gennemgang foretages i øjeblikket af Cyperns øverste domstol, og et lovudkast har til formål at overføre denne opgave til en nyoprettet øverste forfatningsdomstol. Et andet lovudkast har til formål at forbedre den offentlige forvaltnings fuldbyrdelse af retsafgørelser. Ombudsmanden, der fungerer som den nationale menneskerettighedsinstitution, har haft visse udfordringer, men ombudsmandens ansvarsområder er for nylig blevet udvidet. Selv om der er etableret en struktur, der skal tilskynde til civilsamfundets deltagelse i det offentlige liv, ser det ud til, at civilsamfundsorganisationerne har visse betænkeligheder med hensyn til registreringsrammen, som kræver, at mindst 20 stiftende medlemmer skal registreres.

I. RETSSYSTEMET

Retssystemet¹ består af seks kredsdomstole (*District Courts*), seks domstole i første instans i straffesager (*Assize Courts*)², forvaltningsdomstolen (*Administrative Court*)³, forvaltningsdomstolen for international beskyttelse (*Administrative Court of International Protection*)⁴ og den øverste domstol (*Supreme Court*)⁵. Derudover findes der domstole i familieretlige sager, domstole i lejeretlige sager, arbejdsretter og en militærdomstol. Dommerne ved den øverste domstol udnævnes af republikkens præsident blandt dommerne inden for retsvæsenet og efter indstilling fra den øverste domstol. Dommerne i første instans udnævnes, overflyttes og forfremmes af det øverste domstolsråd (*Supreme Council of Judicature* (SCJ)), som består af alle medlemmer af den øverste domstol (formanden og 12 dommere)⁶. Der er 88 dommere ved alle domstole i første instans og 13 dommere ved den øverste domstol. Anklagemyndigheden (*Prosecution Service*) er uafhængig og organiseret under republikkens rigsadvokat (*Attorney General*). Rigsadvokaten har beføjelser til efter eget skøn og i den almene interesse at iværksætte, gennemføre, overtage og videreføre eller afbryde enhver straffesag mod enhver person (juridisk eller fysisk) i republikken. Rigsadvokaten leder også republikkens lovkontor, der er et uafhængigt kontor, som ikke henhører under noget ministerium⁷. Rigsadvokaten er ligeledes republikkens, præsidentens, ministerrådets og de enkelte ministres juridiske rådgiver. Han udøver alle øvrige funktioner og opgaver, som er overdraget ham ved forfatningen eller almindelig lov⁸.

Uafhængighed

Strukturelle ændringer af domstolenes organisation og udnævnelse af dommere drøftes i øjeblikket. Justitsministeriet og ministeriet for offentlig orden forelagde den 30. maj 2019 repræsentanternes hus⁹ et udkast til lov om opsplitning af den nuværende øverste domstol i to særskilte domstole: en ny separat øverste forfatningsdomstol og en domstol i første instans. Det samme udkast til lovgivning, der nu behandles i repræsentanternes hus¹⁰, indeholder et forslag om oprettelse af en appeldomstol (*Court of Appeal*) med 16 dommere. Et andet lovforslag, der behandles i repræsentanternes hus¹¹, indeholder bestemmelser om udnævnelse af dommere til den nye øverste forfatningsdomstol og domstolen i første instans. Lovforslaget bygger videre på det nuværende system, hvor republikkens præsident udnævner dommere til den øverste domstol efter forslag fra dommerne ved de to øverste domstolsinstanser. Lovforslaget bestemmer, at dommerne ved den nye appeldomstol vil blive

¹ Se en beskrivelse af retsvæsenets struktur i den årlige undersøgelse udført for Europa-Kommissionen af CEPEJ.

² Domstolen i første instans i straffesager har ubegrænsede beføjelser til at behandle og påkende enhver straffesag i første instans.

³ Lov 131 (I)/2015 om oprettelse af forvaltningsdomstolen og dens funktion.

⁴ Lov 73 (I)/2018 om oprettelse af forvaltningsdomstolen for international beskyttelse og dens funktion.

⁵ Cyperns øverste domstol fungerer som appelinstant. Den fungerer også som forfatningsdomstol (*Constitutional Court*).

⁶ Artikel 157.2 i Cyperns forfatning bestemmer, at udnævnelse, forfremmelse, overflytning, afslutning af ansættelsesforhold, afskedigelse og disciplinærsager for retsmedlemmer udelukkende henhører under det øverste domstolsråds kompetence. Ovennævnte bestemmelse i forfatningen uddybes i kapitel 10 i lov nr. 33/64 om retspleje.

⁷ De to funktioner er adskilte, og de to tjenester arbejder inden for to forskellige områder.

⁸ Artikel 112 i Cyperns forfatning.

⁹ Repræsentanternes hus er Republikken Cyperns parlament.

¹⁰ Lovforslag om den 11. revision af Republikken Cyperns forfatning.

¹¹ Lovforslag om revision af retsplejeloven, s. 1215.

udnævnt af det øverste domstolsråd (SCJ), som også vil omfatte rigsadvokaten, formanden for advokatsamfundet og en højtstående advokat.

Graden af opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed er middel. 55 % af den brede offentlighed opfatter retsvæsenets uafhængighed som "delvis god og meget god", idet denne procentsats faldt en smule i 2020. Det tilsvarende tal blandt virksomhederne er 48 % og har været faldende i de seneste år¹².

Udnævnelsen af dommere er underlagt nye detaljerede kriterier. I juli 2019¹³ indførte Cyperns øverste domstol nye detaljerede kriterier for udvælgelse, udnævnelse, evaluering og forfremmelse af dommere. Målet er at samordne disse procedurer med den eksisterende bedste praksis i EU. De nye kriterier anvendes ved ansættelse af nye dommere og i forbindelse med forfremmelser¹⁴. Udvalgte og udnævnelse baseres på en indkaldelse af ansøgninger, der offentliggøres bredt, herunder i Cyperns officielle tidende. Det øverste domstolsråd træffer afgørelse om de udvalgte ansøgere efter en procedure, som skal sikre, at ansøgerne opfylder de objektive kriterier, har den relevante viden og opfylder kravene til personlighed.

Der gennemføres i øjeblikket en reform af republikkens lovkontor. Anklagemyndigheden er organiseret under republikkens rigsadvokat. Ifølge lovgivningen må ingen give rigsadvokaten instrukser eller blande sig i dennes arbejde¹⁵. Alle anklagere fører straffesager i overensstemmelse med rigsadvokatens instrukser og på dennes vegne¹⁶. Derudover er rigsadvokaten også leder af lovkontoret¹⁷ og republikkens juridiske rådgiver. Denne alsidige rolle kan give anledning til bekymring for så vidt angår de enkelte retsombudsmands og anklageres mulighed for at udføre deres opgaver uafhængigt¹⁸. Uafhængige eksperter gennemførte i 2019 en funktionel gennemgang af lovkontoret. På grundlag af denne rapport færdiggjorde og vedtog ministerrådet den 15. oktober 2019 en handlingsplan. Ifølge handlingsplanen skal der gennemføres en omfattende reform af republikkens lovkontor. Reformen omfatter bl.a. omstrukturering og etablering af særskilte, selvstændige direktorater i lovkontoret, oprettelse af nye stillinger, rationalisering af procedurer, adskillelse af

¹² Figur 44 og 46, EU's resultattavle for retlige anliggender for 2020. Graden af opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed er kategoriseret som følger: meget lav (under 30 % af de adspurgte opfatter retsvæsenets uafhængighed som delvis god og meget god), lav (mellem 30-39 %), middel (40-59 %), høj (60-75 %), meget høj (over 75 %). Ifølge en nyere undersøgelse, der omfatter 19 EU-medlemsstater, opfatter advokaterne dommernes uafhængighed i Cypern som meget lav (5,5 point ud af 10). ENCJ/CCBE-undersøgelse blandt advokater om dommernes uafhængighed, 2018-2019 — Domstolenes uafhængighed og ansvarlighed (figur 7).

¹³ Europa-Kommissionen (2019), Cypern: Fastsættelse af objektive kriterier for ansættelse og forfremmelse af dommere.

¹⁴ Cyperns øverste domstol offentliggjorde en indkaldelse af ansøgninger den 1. november 2019 på grundlag af de nye kriterier.

¹⁵ Artikel 45 i Cyperns forfatning bestemmer, at et yderligere element i rigsadvokatens uafhængighed er, at republikkens præsident kan retsforfølges for en lovovertrædelse, der indebærer uærlighed eller moralsk uhæderlighed, idet rigsadvokaten udformer anklagen.

¹⁶ Artikel 112 i forfatningen. Rigsadvokaten har beføjelser til efter eget skøn og i den almene interesse at iværksætte, gennemføre, overtage og videreføre eller afbryde enhver straffesag.

¹⁷ Republikkens lovkontor fremkommer med en juridisk udtalelse og yder juridisk rådgivning til ministerier om retlige spørgsmål, der måtte opstå. Lovkontoret er også ansvarlig for den kritiske juridiske gennemgang af regeringsforslag, før de forelægges for repræsentanternes hus med henblik på drøftelse og vedtagelse. Lovkontoret repræsenterer også Republikken ved domstolene i alle forvaltningsretlige og civilretlige tvister, hvori Republikken er part.

¹⁸ GRECO Fourth Evaluation Round — Evaluation report, s. 39 og 2018 Compliance Report, s. 11. (GrecoRC4(2018)9).

funktioner og ansættelsesprocedurer. Et udkast vedrørende lovkontorets budgetmæssige uafhængighed drøftes mellem rigsadvokaten og finansministeriet¹⁹.

Kvalitet

Retssystemet lider under en næsten fuldstændig mangel på digitalisering. Den brede offentlighed har adgang til meget begrænsede oplysninger om retssystemet²⁰. Desuden findes der ingen elektroniske oplysninger om sagsforløb og intet elektronisk sagsforvaltningssystem²¹. Dette emne er også blevet behandlet i forbindelse med det europæiske semester 2020 med en henstilling om at forbedre digitaliseringen af retssystemet²². Indførelse af et elektronisk domstolsforvaltningssystem er et af de vigtigste mål med de igangværende reformer. Gennemførelsen heraf og de relevante offentlige indkøbsprocedurer har imidlertid været forsinket siden 2017. I mellemtiden er der blevet udviklet og installeret et elektronisk miniregister i alle civile registre og den øverste domstol for at muliggøre en mere effektiv behandling af ansøgninger, indtil e-justice-systemet gennemføres fuldt ud²³. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at den øverste domstol har meddelt, at retssager med undtagelse af hastesager udsættes som en del af hasteforanstaltningerne med henblik på håndtering af covid-19-pandemien. Retssagerne er gradvist blevet genoptaget siden den 4. maj 2020.

Der er vedtaget en lov om en skole for (livslang) uddannelse af dommere. Loven om oprettelse af en skole for uddannelse af dommere blev vedtaget den 14. august 2020²⁴. Skolen for uddannelse af dommere vil have base i den øverste domstol og vil få ansvaret for den retslige uddannelse og undervisning af dommere²⁵ og for udvikling af videnskabelig forskning vedrørende retlige anliggender.

Effektivitet

Retssystemet oplever store udfordringer med hensyn til effektivitet. Den tid, der medgår til behandling af civil-, handels- og forvaltningsretlige sager i første instans (737 dage i 2018 sammenlignet med 1118 i 2017), er fortsat blandt de højeste i EU. I forvaltningsretlige sager er der opnået effektivitetsgevinster i første instans, hvilket afspejles i en kortere sagsbehandlingstid (487 dage i 2018 sammenlignet med 2162 dage i 2017) og højere gennemførelsesprocenter (omkring 219 % i 2018 sammenlignet med omkring 74 % i 2017). Der er dog stadig meget lang sagsbehandlingstid i sidste instans (2156 dage i 2018)²⁶.

¹⁹ Input fra Cypern til rapporten om retsstatssituationen 2020.

²⁰ Det bemærkes også, at de aktuelle statistiske oplysninger om retssystemet ikke gør det muligt at indberette oplysninger om gennemløbstiden i civil- og handelsretlige sager i EU's resultattavle for retlige anliggender.

²¹ Figur 27, EU's resultattavle for retsområdet for 2019 og EU's resultattavle for retlige anliggender for 2020.

²² Rådets henstilling om Cyperns nationale reformprogram for 2020 og med Rådets udtalelse om Cyperns stabilitetsprogram for 2020.

²³ Bidrag fra Cypern til rapporten om retsstatssituationen 2020.

²⁴ Lov om oprettelse af skolen for uddannelse af dommere og dens funktion: N. 101(I)/2020.

²⁵ Lov om ændring af lovgivningen om domstolene: N. 102(I)/2020).

²⁶ Figur 5, 9, 10 og 12, EU's resultattavle for retlige anliggender for 2020.

Behovet for at forbedre retssystemets effektivitet er også blevet rejst i ovennævnte henstilling fremsat i forbindelse med det europæiske semester 2020²⁷.

Der er vedtaget en handlingsplan for at tackle disse udfordringer med hensyn til effektivitet, og den er ved at blive gennemført, dog med nogen forsinkelse. Et vigtigt punkt på reformdagsordenen har været den funktionelle gennemgang af de cypriotiske domstole²⁸, som blev afsluttet i marts 2018, og som resulterede i en række henstillinger vedrørende funktionen af Cyperns øverste domstol og domstolene i første instans samt forvaltningen af domstolene. Regeringen har på grundlag af disse henstillinger udarbejdet en detaljeret handlingsplan for reform af retsvæsenet²⁹. Der er blevet nedsat et udvalg om reform af domstolene med deltagelse af relevante interessenter³⁰ med henblik på at lette og støtte gennemførelsen af handlingsplanen. Myndighederne har givet udtryk for deres vilje til at rette op på manglerne i retssystemet, men gennemførelsen af de fleste planlagte foranstaltninger er forsinket og behandles fortsat i repræsentanternes hus.

Reformerne åbner mulighed for, at der kan oprettes nye domstole. Der er blevet fremsat forslag til ny lovgivning om oprettelse af en handelsret (*Commercial Court*)³¹. Den indeholder bestemmelser om de sager, der skal henhøre under denne rets jurisdiktion, og om dommernes kvalifikationer. Det er hensigten at skabe et passende forum for pådømmelse af højtprofilerede handelssager. I forventning om, at denne lov vil blive vedtaget, er fem dommerembeder allerede blevet godkendt og opført på statsbudgettet. Derudover behandles endnu et nyt lovforslag om oprettelse af en ny jurisdiktion inden for kredsdomstolene i repræsentanternes hus. Ifølge lovforslaget vil alle dommere ved en kredsdomstol have jurisdiktion til at behandle og pådømme enhver anmodning vedrørende tvister, der opstår som følge af eller i forbindelse med kreditfaciliteter, uanset størrelsen af det omtvistede beløb og aktivernes værdi. I juni 2019 påbegyndte en ny forvaltningsdomstol for international beskyttelse sit arbejde³². Ifølge loven om oprettelse af denne domstol vil sager vedrørende international beskyttelse blive overført til denne domstol fra forvaltningsdomstolen med henblik på at fremskynde behandlingen af denne kategori af sager og samtidig give forvaltningsdomstolen mere tid til at behandle alle andre sager. Denne domstols kapacitet blev øget den 1. september gennem ansættelse af yderligere to dommere (den relevante ændring blev vedtaget i januar 2020) og ti administrative medarbejdere, som skal bistå dommerne (fem af dem er allerede tiltrådt deres stillinger)³³.

Afviklingen af efterslæbet af forsinkede sager, der har hobet sig op i domstolene, er en presserende opgave i reformprocessen. Formanden for en kredsdomstol er blevet udnævnt af den øverste domstol til at fungere som "sagsadministrator" med det formål at overvåge og føre tilsyn med den rettidige behandling af de ophobede sager. Nedsættelsen af en taskforce bestående af dommere er blevet indledt med ansættelse af en række nye dommere, og proceduren i forbindelse hermed er i gang, og med ansættelse af støttepersonale. I

²⁷ Rådets henstilling om Cyperns nationale reformprogram for 2020 og med Rådets udtalelse om Cyperns stabilitetsprogram for 2020.

²⁸ Europa-Kommissionen (2018), Funktionel gennemgang af Cyperns retssystem.

²⁹ Input fra Cypern til rapporten om retsstatssituationen 2020.

³⁰ Formanden for Cyperns øverste domstol (i sin egenskab af formand) og to dommere fra den øverste domstol, formanden for dommerforeningen, direktøren for reform og uddannelse, justitssekretæren, repræsentanter for finansministeriet samt justitsministeriet og ministeriet for den offentlige orden samt formanden for det cypriotiske advokatsamfund.

³¹ Se den foregående fodnote.

³² Lov nr. 73 (I)/2018 om oprettelse af forvaltningsdomstolen for international beskyttelse og dens funktion.

³³ Input fra Cypern til rapporten om retsstatssituationen 2020.

forlængelse af en afgørelse truffet af den øverste domstol i februar 2019 om at overdrage behandlingen af finansielle tvister vedrørende misligholdte lån til seks allerede fungerende dommere ved kredsdomstolene blev der tilrettelagt en specialuddannelsessession i december 2019³⁴.

Revisionen af den civile retsplejelov, som forventedes afsluttet i juni 2020, er blevet forsinket indtil oktober i år. Dette er en vigtig reform, som bør bidrage til at forbedre retssystemets effektivitet. Ændringen af den civile retsplejelov har til formål at gøre det lettere at fuldbyrde retsafgørelser om beslaglæggelse af løsøre. Desuden forventes de reviderede civile retsplejeregler at forbedre fuldbyrdelsen af retsafgørelser.

II. RAMME FOR BEKÆMPELSE AF KORRUPTION

Cypern har ændret sin retlige ramme for bekæmpelse af korruption og en national horisontal handlingsplan til gennemførelse af den nationale strategi for bekæmpelse af korruption, som blev godkendt af ministerrådet i maj 2019. Rigsadvokaten er den øverste anklagemyndighed i straffesager, herunder i sager om korruption. Anklagemyndighedens kontor (*Prosecution Office*) yder juridisk rådgivning til de retshåndhævende myndigheder i forbindelse efterforskning af korruption. Adskillige retlige foranstaltninger er endnu ikke vedtaget, f.eks. lovforslaget om oprettelse af en uafhængig myndighed til bekæmpelse af korruption, et lovforslag om lobbyvirksomhed og et lovforslag om indberetning af korruption, som indeholder bestemmelser om beskyttelse af whistleblowere.

Cypern scorer 58/100 i Transparency Internationals korruptionsindeks (Transparency International Corruption Perceptions Index) og ligger som nr. 12 i EU og nr. 41 på verdensplan³⁵. 95 % af respondenterne i en Eurobarometerundersøgelse i 2020 anser korruption for at være et udbredt problem (EU-gennemsnit: 71 %), og 60 % af dem føler sig personligt berørt af korruption i dagligdagen (EU-gennemsnit: 26 %)³⁶. 88 % af virksomhederne anser korruption for at være udbredt (EU-gennemsnit: 63 %), og 48 % af virksomhederne mener, at korruption er et problem i forbindelse med deres forretningsvirksomhed (EU-gennemsnit: 37 %). 24 % af respondenterne mener, at der rejses et tilstrækkeligt antal straffesager til at afskrække folk fra korruption (EU-gennemsnit: 36 %), mens 11 % af virksomhederne mener, at personer og virksomheder, der afsløres i forbindelse med bestikkelse af en højtstående embedsmand, straffes i passende omfang (EU-gennemsnit: 31 %)³⁷.

Straffelovgivningen om bekæmpelse af korruption er stort set på plads. De strafferetlige og proceduremæssige aspekter med de relevante definitioner af lovovertrædelser og en forældelsesfrist er på plads og er stort set i overensstemmelse med de internationale standarder³⁸. Sanktionerne over for juridiske personer, der er dømt for korruption, omfatter også udelukkelse fra offentlige udbudsprocedurer. Et lovforslag åbner mulighed for at forhøje bøder og for midlertidigt at lukke virksomheder på grund af korruption, der begås af juridiske personer. Loven om bekæmpelse af manipulation af idrætskonkurrencer, som har til formål at bekæmpe korrupt adfærd inden for sportsverdenen, blev vedtaget den 15. december 2017 og definerer nye former for korruption på dette område. Republikken Cyperns domstole er

³⁴ Se den foregående fodnote.

³⁵ Transparency International (2019), Corruption Perceptions Index.

³⁶ Særlig Eurobarometerundersøgelse 502 (2020).

³⁷ Flash Eurobarometer 482 (2019).

³⁸ GRECO, Third Evaluation Round.

blevet indrømmet ekstraterritorial jurisdiktion vedrørende alle lovovertrædelser i forbindelse med korruption.

Den nationale handlingsplan om korruption er ved at blive gennemført. En horisontal national handlingsplan mod korruption, hvormed de centrale elementer i den nationale strategi for bekæmpelse af korruption³⁹ gennemføres, blev godkendt af det cypriotiske ministerråd i maj 2019. Nogle af de vigtigste foranstaltninger i handlingsplanen er endnu ikke vedtaget, navnlig lovforslaget om oprettelse af en uafhængig myndighed med ansvar for bekæmpelse af korruption. Desuden har forslaget til lov om indberetning af korruption, herunder bestemmelserne om whistleblowere, og lovforslaget om gennemsigtighed i offentlige beslutningsprocedurer og tilknyttede anliggender, herunder bestemmelserne om lobbyvirksomhed, afventet vedtagelse i repræsentanternes hus siden henholdsvis maj 2017 og maj 2019. Mens oprettelsen af en uafhængig myndighed afventes⁴⁰, er ansvaret for overvågningen af gennemførelsen af den horisontale nationale handlingsplan som en midlertidig løsning blevet overdraget til kontoret for gennemsigtighed og forebyggelse af korruption (*Office for Transparency and Prevention of Corruption*). Der er udpeget kontaktpunkter i de offentlige organer, men kontoret er underbemandet⁴¹.

Flere myndigheder deler kompetencerne inden for forebyggelse, efterforskning og retsforfølgelse af korruption. Justitsministeriet og ministeriet for den offentlige orden har ansvaret for koordinering af politikken for så vidt angår bekæmpelse af korruption. Rigsadvokaten har det overordnede ansvar for retsforfølgelse i straffesager, herunder retten til at indstille retsforfølgelse. Anklagemyndighedens kontor (anklagemyndigheden under rigsadvokatens kontor (*Attorney General's Office*)) yder direkte juridisk rådgivning til politiets efterforskere. Kontoret rådgiver dem i spørgsmål vedrørende korruption, strafferet, strafferetspleje og bevismateriale. Det er kontaktpunktet mellem politiet og anklagemyndigheden (rigsadvokatens kontor). Myndighederne har rapporteret, at i alt 120 korruptionssager er blevet efterforsket eller var under efterforskning mellem 2013 og 2018, hvoraf 98 var afsluttet, og 22 stadig var under efterforskning. 47 sager venter på at blive indbragt for domstolene eller verserer for domstolene. 37 personer blev dømt for korruption i 26 sager, hvoraf 12 var domme for korruption på højt niveau, herunder vicerigsadvokaten, medlemmer af repræsentanternes hus og tidligere ministre. Politiet har en særlig enhed, der varetager finansiell efterforskning. Enheden består af fem finansielle analytikere/statsautoriserede revisorer eller revisorer og to erfarne politiefterforskere. Den har til opgave at yde støtte og ekspertbistand til politiefterforskere, som efterforsker alvorlige straffelovsovertrædelser i forbindelse med finansiell kriminalitet, herunder korruptionssager. Der findes også en tjeneste for interne anliggender med ansvar for efterforskning af anklager om korruption inden for politiet. Denne tjeneste undersøger alle påstande og klager, herunder dem, der indgives anonymt, vedrørende korrupt praksis eller undladelser blandt ansatte ved politiet. Tjenesten for interne anliggender fungerer og har efterforsket 12 korruptionssager, hvoraf en førte til domfældelse⁴².

³⁹ Ministerrådet godkendte den nationale strategi for bekæmpelse af korruption i november 2017.

⁴⁰ Lovforslaget blev forelagt parlamentet til vedtagelse i marts 2019.

⁴¹ Justitsministeriet og ministeriet for den offentlige orden forvalter et årligt nationalt budget på omkring 200 000 EUR til gennemførelse af den horisontale nationale plan for bekæmpelse af korruption ud over det projekt, som Europa-Kommissionen finansierer med 300 000 EUR.

⁴² Input fra Cypern til rapporten om retsstatssituationen 2020. Oplysninger modtaget i forbindelse med landebesøget.

Beskyttelse af whistleblowere er endnu ikke fastlagt i lovgivningen. Arbejdsgivere har beføjelse til at beskytte whistleblowere gennem interne politikker. Et udkast til lov om indberetning af korruption behandles i repræsentanternes hus. Udkastet har til formål at fastlægge supplerende bestemmelser om beskyttelse af whistleblowere⁴³.

Lobbyvirksomhed er ikke reguleret. Et lovudkast om regulering af lobbyvirksomhed har afventet vedtagelse i parlamentet siden maj 2019⁴⁴. Lovudkastet kræver, at alle lobbyistgrupper registreres og lader deres møder registrere. Vedtagelsen af denne lov skal ledsage oprettelsen af den uafhængige myndighed med ansvar for bekæmpelse af korruption (*Independent Authority against Corruption*), som vil få ansvaret for at føre registret over lobbyister. Der findes i øjeblikket ingen selvregulering af lobbyvirksomhed, og Cypern har ingen faglig sammenslutning af lobbyister.

Der bør sættes fokus på interessekonflikter. Hvad angår interessekonflikter indeholder lovudkastet om lobbyvirksomhed bestemmelser om højtstående embedsmænds interessekonflikter. Der indføres også en karenperiode, hvor højtstående embedsmænd ikke kan registreres i registret, før der er gået to år fra datoen for afslutningen af deres ansættelsesforhold. Der findes adfærdskodekser for medlemmer af regeringen samt offentlige embedsmænd og anklagere, men der findes ingen tilsvarende bestemmelser for medlemmerne af repræsentanternes hus. En procedure for udarbejdelse og vedtagelse af en adfærdskodeks for parlamentsmedlemmer blev indledt i slutningen af 2019. Adfærdskodeksen skal vejlede om, hvordan interessekonflikter vedrørende parlamentsmedlemmer kan forebygges og håndteres.

Der findes regler om indberetning af aktiver, og der påtænkes sanktioner for manglende overholdelse. Præsidenten, ministrene, medlemmerne af repræsentanternes hus, visse af republikkens embedsmænd, højtstående embedsmænd og andre politisk eksponerede personer skal indgive detaljerede indberetninger om deres aktiver samt deres ægtefællers og mindreårige børns aktiver. Sådanne indberetninger skal afgives/indgives inden for tre måneder regnet fra deres tiltrædelsesdato, hvert tredje år i deres embedsperiode samt inden for tre måneder efter afslutningen af deres embedsperiode. Republikkens præsidents, ministrenes og parlamentsmedlemmernes indberetninger af aktiver blev afgivet til et særligt parlamentsudvalg og offentliggjort i 2019. Det organ, der har fået overdraget kontrollen med de øvrige embedsmænds og andre politisk eksponerede personers indberetninger, er et særligt råd bestående af tre medlemmer udpeget af ministerrådet i 2017. De to organer, der har til opgave at kontrollere indberetningerne (dvs. det særlige parlamentariske udvalg og det særlige råd) kan overdrage undersøgelserne til statsautoriserede revisorer⁴⁵. Selv om det fremgik af rapporten om det europæiske semester 2020, at der findes regler, blev der givet udtryk for bekymring omkring kontrollen med aktiver. Det råd, der varetager kontrollen, har udstedt adskillige bøder for manglende afgivelse af indberetninger. Derudover hersker der tvivl om indberetningens nøjagtighed⁴⁶.

⁴³ Generaldirektoratet for europæiske programmer, koordination og udviklingssamarbejde — Europa 2020 Cyperns nationale reformprogram.

⁴⁴ Se den foregående fodnote.

⁴⁵ Såfremt embedsmænd i medfør af lov 50(I)/2004, som ændret, undlader at afgive deres indberetning af aktiver, pålægger det særlige råd dem en bøde på højst 5 000 EUR og op til 100 EUR for hver dags overskridelse.

⁴⁶ Europa-Kommissionen, Landerapport for Cypern 2020, SWD(2020) 512 final.

III. MEDIEPLURALISME

I Cypern er ytringsfriheden og retten til adgang til oplysninger juridisk og formelt beskyttet i artikel 19 ved Republikken Cyperns forfatning. Sekundær lovgivning beskytter udtrykkeligt journalisters ret til at beskytte deres kilder⁴⁷ og fremmer mediepluralisme inden for radio- og tv-sektoren⁴⁸. Der er planlagt en revision af presseloven med henblik på at gennemføre det reviderede direktiv om audiovisuelle medietjenester. De annoncerede ændringer vil føre til, at de elektroniske informationsmedier udtrykkeligt reguleres for første gang, ligesom der vil blive indført supplerende bestemmelser om journalisters rettigheder. Loven om adgang til den offentlige sektors oplysninger (2017) forventes at træde i kraft i december 2020. Cypern afkriminaliserede bagvaskelse i 2003⁴⁹.

Uafhængigheden af tilsynsmyndigheden for audiovisuelle medietjenester (den cypriotiske radio- og tv-myndighed) er sikret ved lov. Tilsynsmyndighedens kompetencer og ansvarsområder er fastsat i artikel 3 i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed 7(I)/1998 (som ændret). Disse omfatter bl.a. kontrol med medietjenesteudbyderees reelle ejerskabsforhold med henblik på at sikre deres uafhængighed og undgå koncentrationer, oligopoler eller monopoler samt at sikre journalistisk og kreativ uafhængighed for medietjenesteudbyderees ansatte og udarbejde en rapport hvert tredje år om udviklingen af pluralismen og koncentrationen af andele i medietjenesteudbydere.

Med dette regelsæt sikres en juridisk uafhængig myndighed med klart fastlagte beføjelser, som råder over tilstrækkelige finansielle ressourcer. Observatoriet for mediepluralisme (MPM) påpeger, at myndighedens beslutninger offentliggøres regelmæssigt, er underlagt domstolskontrol og ikke kan omstødes af regeringen. MPM vurderer følgelig den overordnede risiko for uafhængigheden i form af funktionel uafhængighed, håndhævelsesbeføjelser og tilstrækkelige ressourcer som lav. Myndighedens reelle uafhængighed vurderes imidlertid til at være udsat for en middelhøj risiko. Dette skyldes bekymringer med hensyn til de udvælgelseskriterier, der anvendes i forbindelse med regeringens udpegning af myndighedens medlemmer, uafhængighed i praksis samt spørgsmål om gennemsigtighed og ansvarlighed⁵⁰.

Cypern har et uafhængigt presseråd (medieklagenævnet)⁵¹. Det har 13 medlemmer og er ansvarligt for nyhedsmediernes (såvel trykte som elektroniske) selvregulering og er helt fri for regeringsindblanding og domstolskontrol. Det finansieres udelukkende af stifterne og gennemfører en adfærdskodeks⁵², som fastsætter journalisters pligter og rettigheder. Klagenævnet modtager klager fra offentligheden om en lang række spørgsmål, herunder oplysningernes rigtighed, indsigelsesret, retten til privatlivets fred, copyright, uskyldsformodning, forskelsbehandling, fortrolighed og offentlighedens interesse. Observatoriet for mediepluralisme (MPM) anbefaler, at alle organiserede og ikkeorganiserede journalister og alle medieinteressenter bekræfter deres rolle og igen gør krav på deres status

⁴⁷ Artikel 8 i presseloven.

⁴⁸ Lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

⁴⁹ Mellem 2019 og 2020 gik Cypern et trin op i Journalister Uden Grænsers internationale pressefrihedsindeks og ligger nu som nr. 27 på verdensplan: <https://rsf.org/en/ranking>.

⁵⁰ 2020 Observatoriet for mediepluralisme — Rapport om Cypern, s. 10.

⁵¹ Det cypriotiske medieklagenævns websted: http://www.cmcc.org.cy/about_us.html.

⁵² Adfærdskodeks for journalister: www.cmcc.org.cy/code_practice.html.

for at genvinde offentlighedens tillid og løse de seneste udfordringer, som medierne i Cypern står over for⁵³.

De lovgivningsmæssige rammer i Cypern giver mulighed for en vis grad af gennemsigtighed med hensyn til medieejerskab i den audiovisuelle mediesektor. Radio- og tv-myndigheden sikrer gennemsigtighed hovedsageligt via de detaljerede licens- og registreringsprocedurer, der er indført ved ovennævnte lov⁵⁴. I forbindelse med myndighedens systematiske kontrol har observatoriet for mediepluralisme 2020 (MPM) givet udtryk for bekymring med hensyn til effektiviteten af myndighedens gennemførelsespraksis. Desuden findes der ikke nogen rammer, der sikrer gennemsigtighed med hensyn til ejerskab inden for den trykte presse og de digitale medier, hvilket gør det vanskeligt at identificere og kontrollere de egentlige ejere eller krydsejerskab inden for disse sektorer. MPM vurderer derfor, at risikoen for gennemsigtigheden med hensyn til medieejerskab er høj (81 %). Denne faktor har sammen med andre — som f.eks. en betydelig koncentration af nyhedsmedier og et ureguleret onlinemediemarked — resulteret i, at MPM's risikoring af markedspluralisme går fra lav middelrysiko (34 %) i 2017 til høj risiko i 2020 (74 %). Ikke desto mindre påpeger MPM, at tv-sektoren udviser stor pluralisme, eftersom fire ud af syv kommercielle tv-kanaler og public service-medieforetagender tiltrækker næsten samme seertal.

Der er indført mekanismer, som skal sikre politisk uafhængighed og forebygge interessekonflikter. Med hensyn til politisk uafhængighed håndhæves de tærskler og begrænsninger for ejerskab, der er fastlagt i lov om uforenelighed for personer i offentligt embede⁵⁵, effektivt af de relevante myndigheder, hvorved pluralismen fremmes. Observatoriet for mediepluralisme (MPM) påpeger imidlertid, at pres fra virksomhederne ser ud til at fremme et klima med selvrensning blandt det redaktionelle personale. Der findes i øjeblikket ingen rammer for distribution af statslig annoncering, selv om MPM påpeger, at systemet ser ud til at fungere forholdsvis godt i praksis. Myndighederne har meddelt Kommissionen, at en ny mekanisme for en ligelig fordeling af politiske kampagnereklamer forventes indført inden udgangen af 2020.

Trusler mod journalisters sikkerhed er meget sjældne. I 2019 udsendte Europarådets platform til fremme af beskyttelse af journalistik og journalisters sikkerhed ingen varsler vedrørende Cypern. Et varsel blev udstedt i 2020 vedrørende en hjemmelavet rørbombe, som eksploderede ved indgangen til nyhedsbureauet MC Digital Media (som huser det lokale onlinenyhedsmedie Cyprustimes.com og andre online sport-, finans- og showbusiness-titler) den 4. marts 2020 og forårsagede omfattende skader på bygningen. Regeringen fordømte hurtigt angrebet og erklærede, at staten ville træffe alle de nødvendige foranstaltninger for at finde frem til gerningsmændene⁵⁶.

IV. ANDRE INSTITUTIONELLE SPØRSMÅL VEDRØRENDE DEN DEMOKRATISKE KONTROL OG BALANCE

Republikken Cypern er en præsidentiel repræsentativ republik. Cyperns præsident er både statsoverhoved og regeringschef. Repræsentanternes hus er parlamentet og har

⁵³ 2020 Observatoriet for mediepluralisme — Rapport om Cypern, s. 17.

⁵⁴ Artikel 16, 18, 19, 20 og 23 heri.

⁵⁵ Lov nr. 12(I) af 2014 om ændring af lov nr. 7(I) af 2008 om faglig uforenelighed for visse personer i visse hverv og andre aktiviteter.

⁵⁶ Republikken Cypern (2020), myndighederne i Republikken Cyperns svar vedrørende varslene benævnt "rørbombeangreb på det cypriske nyhedsmedie MC Digital Medias kontorer". <https://rm.coe.int/cyprus-reply-en-pipe-bomb-attack-on-mc-digital-media-agency-offices-12/16809ce95e>.

lovgivningsbeføjelser. Både medlemmer af repræsentanternes hus og ministre har initiativret til lovgivningsforslag. Cyperns øverste domstol har kompetence til at træffe afgørelse om loves forfatningsmæssighed⁵⁷. Der findes en række nationale uafhængige myndigheder, organisationer og institutioner, der har til formål at beskytte og garantere menneskerettighederne.

Der gøres bestræbelser på at forbedre høringen af interessenter under udarbejdelsen af lovgivning. I forbindelse med projektet om bedre lovgivning⁵⁸ og relevante cirkulærer fra finansministeriet og den juridiske tjeneste findes der en forpligtelse til at gennemføre en offentlig høring af alle interessenter, inden et regeringsforslag vedtages. Et udfyldt spørgeskema ledsager alle lovforslag, der forelægges for ministerrådet til godkendelse og efterfølgende forelægges for repræsentanternes hus med henblik på vedtagelse, som forklarer alle aspekter af den foreslåede lovgivning, og den høring, der er blevet gennemført⁵⁹. Der findes en række udfordringer i forbindelse med den lovgivningsmæssige konsekvensanalyse af såvel primær lovgivning som sekundære forskrifter, som Cypern indførte i 2017. Disse udfordringer kan forbedres ved at tage en bredere vifte af omkostninger og fordele i betragtning og oprette et tilsynsorgan, som skal gennemføre kvalitetskontrol i forbindelse med konsekvensanalysen⁶⁰.

Regeringen har fået bemyndigelse til at træffe foranstaltninger til håndtering af covid-19-pandemien. Den undtagelsestilstand, der er stadfæstet i forfatningen, er ikke blevet erklæret⁶¹, og regeringen har i stedet baseret sig på lov om kontrol med epidemier (karantæneloven), som giver ministerrådet, sundhedsministeren og andre ministre bemyndigelse til at udstede dekretter med henblik på håndtering af nødsituationen⁶².

Ifølge et lovudkast skal der oprettes en forfatningsdomstol, som skal overtage kontrollen med loves forfatningsmæssighed fra Cyperns øverste domstol. Cyperns øverste domstol har jurisdiktion til at afgøre en lovs forenelighed med forfatningen eller enhver kompetencekonflikt mellem nogle af Republikkens organer eller myndigheder. Derudover kan den tage stilling til et forbehold fremsat af Republikkens præsident om, hvorvidt en lov, der er vedtaget af repræsentanternes hus, er uforenelig med forfatningen. Ifølge forfatningen kan enhver part i retssager rejse spørgsmålet om forfatningsmæssigheden af enhver lov eller afgørelse, der har betydning for afgørelsen af et spørgsmål i sagen. I dette tilfælde skal den domstol, for hvilken et sådant spørgsmål rejses, udsætte sagen, indtil Cyperns øverste domstol har truffet afgørelse om spørgsmålet.

En reform har til formål at forbedre den offentlige forvaltnings fuldbyrdelse af retsafgørelser. Ifølge forfatningen har forvaltningsdomstolen og Cyperns øverste domstol beføjelser til at vurdere, om deres afgørelser er blevet fuldbyrdet og, hvis dette ikke er tilfældet, til at pålægge passende sanktioner i overensstemmelse med lovgivningen. Det

⁵⁷ Der er planer om at oprette en forfatningsdomstol, som skal overtage kontrollen med loves forfatningsmæssighed fra den øverste domstol (se afsnit I). Input fra Cypern til rapporten om retsstatssituationen 2020.

⁵⁸ OECD (2019), Indicators of Regulatory Policy and Governance — Cyprus.

⁵⁹ Input fra Cypern til rapporten om retsstatssituationen 2020.

⁶⁰ OECD (2019), Indicators of Regulatory Policy and Governance — Cyprus.

⁶¹ Erklæring fremsat af Republikkens præsident efter det ekstraordinære møde i ministerrådet den 15. marts 2020. Der blev ikke erklæret "undtagelsestilstand" som omhandlet i forfatningens artikel 183. Den "undtagelsestilstand", der er omhandlet i forfatningen, skal erklæres af ministerrådet (som ledes af præsidenten) og forelægges for parlamentet, som kan acceptere eller afvise den.

⁶² Disse dekretter forbliver i kraft, indtil de ophæves. Restriktionerne begyndte at blive lempet den 21. maj.

nødvendige retsgrundlag er imidlertid endnu ikke blevet vedtaget. Et udkast til en lov om sanktioner, såfremt en organisation, myndighed eller person tilsidesætter forpligtelsen til at rette sig efter domstolsafgørelser, er under behandling i repræsentanternes hus.

Ombudsmanden, som bidrager til at beskytte de grundlæggende rettigheder, har stået over for visse udfordringer. Ombudsmanden (*Commissioner for Administration and Human Rights*) er den nationale menneskerettighedsinstitution og blev i 2015 akkrediteret med B-status af den globale alliance af nationale menneskerettighedsinstitutioner (GANHRI⁶³). Den globale alliance af nationale menneskerettighedsinstitutioners underudvalg om akkreditering fremsatte i sin akkrediteringsrapport henstillinger om udnævnelse af ombudsmanden, afsættelse af ressourcer og budgetstyring⁶⁴. Ombudsmandens kapacitet er for nylig blevet øget, og der er søgt om yderligere ansatte i 2020⁶⁵. Der har dog været udfordringer i form af et forsøg fra rigsrevisoren på at undersøge, hvordan ombudsmanden udøver sine beføjelser, hvilket ombudsmanden betragtede som et indgreb i sin uafhængighed. Det internationale ombudsmandsinstitut (IOI)⁶⁶ støttede denne holdning, og rigsadvokaten stoppede efterfølgende proceduren. Ombudsmandens forslag eller henstillinger er ikke bindende. Han har kompetence til at høre den berørte myndighed i et forsøg på at finde en måde, hvorpå myndigheden kan vedtage ombudsmandens holdninger og overholde dem i praksis⁶⁷.

Civilsamfundets råderum i Cypern anses for at være åbent⁶⁸. Kommissariatet for frivilligt arbejde og NGO'er (*Office of the Commissioner for Volunteerism and Non-Governmental Organizations*) blev oprettet i 2013. Det har til formål at fremme aktivt medborgerskab på lokalt plan og fremme det organiserede civilsamfunds rolle på alle niveauer med henblik på at udforme regeringens politikker. Derudover har Republikken Cyperns ministerråd godkendt tre politiske dokumenter udarbejdet af kommissariatet: chartret om aktive borgere, Cyperns organiserede civilsamfund og chartret om frivilliges rettigheder og ansvar. Et frivillighedshus stiller vederlagsfrit kontorer til rådighed for NGO'er. Registreringen af civilsamfundsorganisationer ser imidlertid ud til at give anledning til en vis bekymring. Med en ny lov vedtaget i 2017⁶⁹ blev reglerne for registreringsprocessen klarlagt, og interessenterne har generelt hilst den velkommen⁷⁰, men kravet om, at organisationer skal have mindst 20 stiftende medlemmer betragtes fortsat som særligt byrdefuldt⁷¹.

⁶³ The Global Alliance of National Human Rights Institutions.

⁶⁴ FN's UPR (2019) — Cypern accepterede syv henstillinger om sikring af en national menneskerettighedsinstitution (NHRI), som er i overensstemmelse med Parisprincipperne.

⁶⁵ Bidrag fra det europæiske netværk af nationale menneskerettighedsinstitutioner til årsrapporten om retsstatssituationen 2020, s. 58.

⁶⁶ IOI mente, at rigsrevisorens holdning var uforenelig med Venedigkommissionens principper om beskyttelse og fremme af ombudsmandsinstitutionen.

⁶⁷ Input fra Cypern til rapporten om retsstatssituationen 2020, s. 42.

⁶⁸ Se CIVICUS' rating, som er en skala med fem kategorier: åben, indsnævret, obstrueret, undertrykt og lukket.

⁶⁹ Lov om foreninger og fonde og andre tilknyttede anliggender. Input fra Cypern til rapporten om retsstatssituationen 2020, s. 47.

⁷⁰ European Center for Not-for-Profit Law, A more progressive NGO Law adopted in Cyprus.

⁷¹ Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA), Standing and operational space of non-governmental organisations (NGOs) in contributing to respecting and promoting fundamental rights in EU Member States, Cyprus 2017, s. 4.

Bilag I: Liste over kilder i alfabetisk rækkefølge*

* *Listen over indkomne bidrag i forbindelse med høringen om rapporten om retsstatssituationen 2020 kan findes på (COM-websted).*

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2020), 2020 Media pluralism monitor. <https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2020/>.

CEPEJ (2018), Study on the functioning of judicial systems in the EU Member States.

CIVICUS, Monitor tracking civic space: Cyprus. <https://monitor.civicus.org/country/cyprus/>.

Cypriot Government (2020), Input from Cyprus for the 2020 Rule of Law Report.

Cyprus Media Complaints Commission (CMCC) Website: http://www.cmcc.org.cy/about_us.html.

Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) (2020), Contribution from the Fundamental Rights Agency for the stakeholder consultation for the 2020 Rule of Law Report.

Det Europæiske Netværk af Nationale Menneskerettighedsorganisationer (2020), Contribution from the European Network of National Human Rights Institutions for the stakeholder consultation for the 2020 Rule of Law Report.

Directorate General European Programmes, Coordination and Development — Europe 2020 Cyprus National Reform Programme.

Europa-Kommissionen (2018), Functional review of the courts system of Cyprus. <http://www.supremecourt.gov.cy/judicial/sc.nsf/All/4F4B016078A6DA93C22583BD003D9CDB?OpenDocument>.

Europa-Kommissionen (2019), Creation of Objective Criteria for the recruitment and promotion of Judges in Cyprus.

Europa-Kommissionen (2019, 2020), EU's resultattavle for retlige anliggender.

Europa-Kommissionen (2020), Country report Cyprus 2020, SWD(2020) 512 final.

European Center for Not-for-Profit Law, A more progressive NGO Law adopted in Cyprus. <https://ecnl.org/republic-cyprus-adopted-progressive-ngo-law/>.

European Network of Councils for the Judiciary (ENCJ)/Council of Bars and Law Societies of Europe (CCBE), Survey among lawyers on the independence of Judges, 2018-2019 — Independence and Accountability of the Judiciary.

Generaldirektoratet for Kommunikation (2019), Flash Eurobarometer 482: Businesses' attitudes towards corruption in the EU.

Generaldirektoratet for Kommunikation (2019), Special Eurobarometer 502: Corruption.

GRECO (2016), Fourth evaluation round — Evaluation Report on Cyprus on corruption prevention in respect of members of Parliament, judges and prosecutors.

GRECO (2018), Fourth evaluation round — Compliance Report on Cyprus on corruption prevention in respect of members of Parliament, judges and prosecutors.

Journalister uden Grænser, det internationale pressefrihedsindeks 2020.

Journalists' Code of practice: www.cmcc.org.cy/code_practice.html.

OECD (2019), Indicators of Regulatory Policy and Governance — Cyprus: <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/indicators-of-regulatory-policy-and-governance-2019-cyprus.pdf>

Rådets henstilling om Cyperns nationale reformprogram for 2020 og med Rådets udtalelse om Cyperns stabilitetsprogram for 2020.

Republic of Cyprus (2020), Reply of the authorities of the Republic of Cyprus regarding the alert with title "pipe bomb attack on Cyprus MC Digital News Media Agency Offices".

Transparency International (2019), Corruption Perceptions Index.

Virtuelt landebesøg i Cypern i forbindelse med rapporten om retsstatssituationen 2020.

Bilag II: Landebesøg i Cypern

Kommissionens tjenestegrene afholdt virtuelle møder i juni 2020 med:

- Attorney General's Office
- Ministry of Interior
- Ministry of Justice
- National Police
- Press and Information Office
- Radio-Television Authority
- Supreme Court

Kommissionen mødtes også med følgende organisationer på en række horisontale møder:

- Amnesty International
- Civil Liberties Union for Europe
- Civil Society Europe
- Konferencen af Europæiske Kirker
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law
- Det Europæiske Center for Presse- og Mediefrihed
- Det Europæiske Borgerforum
- Free Press Unlimited
- Front Line Defenders
- ILGA-Europe
- Den Internationale Juristkommission
- Det Internationale Menneskerettighedsforbund
- Det Internationale Presseinstitut
- Platformen for livslang læring
- Open Society Justice Initiative/Open Society European Policy Institute
- Journalister uden Grænser
- Transparency International EU